

Phải chăng là đầu trái ngược và hiệu lực?

(Tỷ lệ theo trung 1)
lên trường dạy, nuôi chân súc vật m... m... dân nộp thuế cũng nộp bằng lúa là thứ thuế sản phẩm phần lớn trong nước thuế. Giá dĩ chính kiến tư truyền, giảm thuế bớt sản thì nên làm nhân chính, mà sản cao thuế nặng, thu góp đến dân lại mang tiếng bạo ngược; rồi gặp thiên tai như hạn lụt gió bão thì giảm sản bớt thuế là cái ăn hại được nhân dân ca tụng. Thế là chính trị không có mục đích trừ tiền.

Dư luận. — Nhân học thuyết, nghề nghiệp và chính trị nói trên, trong xã hội tạo thành một thể đa diện trái ngược: Ai cũng biết giàu là sung sướng, ai cũng biết tiền bạc là giúp cho đời sống được viên mãn... mà trong xã hội lại có cái phong tục khinh rẻ người giàu. Nào những tiếng « giàu dục », « mọi giờ tiền », « của là kho oanh » v. v. thông hành trong xã, kẻ nhiều tiền đã không được công chúng tôn sùng, không được công pháp bình vực, mà trở làm bia cho lời chế nhạo. Thường kẻ quyền thế thấy dân gian nhà nào nhiều tiền là trộm phương ngân chức, trở ra những ngón ác nghiệt làm cho tiền trong tay rương mảy lớp khóa cũng vọt ra cho được. Đó là người nhiều tiền bị khinh rẻ bởi bởi mà không ai muốn học nghề làm ra tiền, đến đời có tiền cũng chôn dấu mà không cho ai biết.

Trên là kể theo cái đời quá khứ của người Nam, vì nhiệm cái tập quán mà không thông theo về phương trừ tiền chút nào hết, gần như hờ hững với vấn đề trừ tiền. Dầu ngày nay vẫn biết trọng tiền.

Người Nam đời nay với vấn đề trừ tiền

Về thời đại xưa, người Nam tuy nhiên không có môn học trừ tiền, đã quá khứ rồi. Từ thuộc dưới quyền Bảo hộ nước Pháp, ngọn triều Âu hóa cùng công nghệ mới, học thuật mới truyền sang. Cái thuyết « kim tiền vạn năng » đã làm cho người Nam trông thấy sức mạnh của tiền là thế nào, không còn có tư tưởng khinh rẻ như trước nữa.

Hiện ngày nay người Nam đã ham tiền, chuộng tiền, tôn quý tiền, bắt tiền, ai cũng muốn làm ông chủ nhiều tiền cả. Song môn học lý tài kinh tế, cần có lịch duyệt kinh nghiệm, tốn nhiều công phu học vấn theo phương pháp khoa học, không phải dễ dàng như edit của, tiểu thuyết cùng văn tịch, vận động nghị viên

v. v. Giá dĩ cái dáo đơn giản không thích với thế học thực dụng đó. Bởi vậy nên bao nhiêu cái vô lóa bề ngoài cùng cấu hồ hào suông thì người Nam đã có tiếng là « quá tay », mà về môn học trừ tiền thì vẫn còn dốt trơn!

Chứng thực cái dốt của người Nam về vấn đề trừ tiền

Nói người Nam dốt về môn trừ tiền, thực kỹ giả không có ý bêu xấu hay là hời hợt chút nào, mà chứng thực vấn đề rành rành:

a) Nếu quan lại Nam mà rành phương trừ tiền thì dân có cái ăn hối lộ cùng những tiền kịch bộ những bạc đã đánh dấu mà bị phát lộ.

b) Nếu hội đồng và dân biểu thạo môn trừ tiền thì làm gì có chuyện kiếm món lợi riêng và đánh những ghế có xu?

c) Nếu văn sĩ và nhà báo tự làm ra tiền để nuôi sống thì làm sao có chuyện « chan-tage » và nịnh bợ kiếm tiền phụ cấp?

d) Nếu phần đông xã hội biết môn trừ tiền thì những trò phù thu lạm bổ, trong dân gian cùng những nạn « dĩ liên hành cấu » ở nhà môn, bói dấu mà diễn ra?

e) Nếu các nhà lãnh hành (hầu việc giới môn trừ tiền thì những chuyện lường công chặn ngon, làm sao mà có được?

Lược kể mấy điều thấy rõ người Nam ngày nay chỉ sợ trường xai tiền mà cái dốt môn trừ tiền cũng như ngày xưa, trừ ra cách hành vi bất chính đáng.

Nên nghĩ cách trừ tiền ngoài cái túi dân

Nói tóm lại, về môn kinh tế lý tài, người Pháp có học chuyên môn, đời non vượt biển, cỡi gió xua mây, gia dĩ khoa học phát đạt, trăm đường khôn khéo, quán tuyệt trên hoàn cầu, nay lại đem việc trừ tiền khuyên cho người Nam là dân tộc rất dốt về môn học ấy. Vạn bất đắc dĩ mà phải vận cái não khô khan, nghĩ nát dạ dày bóp xẹp, tôi dám quyết rằng ngoài phương pháp « thò tay vào túi dân » người Nam không cách gì mà trừ ra môn tiền mới.

Vì sao? Vì động đến cái túi dân, dẫu được hay không cũng không có điều đáng lo sợ, vì dân chỉ biết than van mà không có thể lực gì khác. Đến như động đến cái túi của hàng người có thể lực khác, như của quan lại nhà tư bản chẳng hạn, thì không còn dễ dàng dẫu. Vì vậy, muốn kết luận cho

Tất cả thợ của hàng S.T.A.C.A. Tourane đình công đòi yêu cầu chủ tăng lương và thi hành luật lao động

TOURANE. — Hôm 22/2/37 khi 1 giờ chiều, tất cả thợ của hàng S.T.A.C.A. đình công đòi yêu cầu chủ tăng lương và thi hành luật lao động. Các thợ đưa ra các yêu cầu sau đây:

- 1) Tăng tiền lương 30%
- 2) Mỗi ngày làm việc 9 giờ.
- 3) Lao động của trẻ em được ăn lương và tiền năm nhà trường chế độ.
- 4) Nghỉ chế nhật và ngày lễ được trả lương.
- 5) Không được bóc lột thợ và muốn thời thợ phải cho biết trước 15 ngày.
- 6) Mỗi năm được nghỉ 15 ngày có lương.
- 7) Thi hành luật xã hội lao động theo nghị định ngày 10/11/36.

Cuộc làm việc này rất có trật tự. Từ hôm 19/2/37 anh em thợ đã đưa các khoản yêu cầu này cho chủ rồi. Song chưa thấy trả lời, nên qua ngày 21/2/37 các thợ đưa đơn lên quan Đốc lý thành phố Tourane và quan Cảnh liêm phòng xin can thiệp giám, bằng không thì qua ngày 22/4/37 thợ sẽ nghỉ việc.

Qua sớm 22/2/37 thợ nghỉ việc, khi 9 giờ để đòi ông chủ trả lời. Ông phó hứa cho tất cả. Song đến trưa ông chủ chẳng báo di, nên chiều lại lúc 2 giờ tất cả các thợ kéo xuống tòa Đốc lý nhờ nghị can thiệp giám. Nghe đầu quan Đốc lý hứa sẽ trả lời. P. V.

Giữa chủ và thợ

Theo ý thị quan Công sứ Thừa thiên ngày 15-2-37, từ nay trong các sở làm việc trong tỉnh Thừa thiên, nếu có người Pháp làm, có tại nạn rồi ro gì sẽ do tòa án lấy xử.

Lại theo ý thị ngày 19-2-37 quan Công sứ có nhắc lại rằng theo sắc lệnh ngày 2-4-32 của quan Tổng thống Pháp và nghị định ngày 2-12-36 của quan Khâm sứ Trung kỳ, trong khi có việc bất hòa giữa thợ thuyền và chủ nhân, thì phải báo trước cho quan Thanh tra lao động và quan Công sứ tỉnh sở tại, để điều đình tránh sự rầy rà xảy ra.

Chung hay đó về

Bà J. C. Tholnot, một nhà hội họa, mấy ngày nay đã đến Huế, có chung hay nhiều tranh ảnh do tay bà vẽ tại nhà hàng Morin từ 25 đến 28 février này, có quan Khâm sứ Guillemain và các Bảo Đại chứng kiến.

Chiều 25 février họa sĩ có vẽ sơn cho quan Khâm xem.

bài này, kỹ giả xin hiến một kế trừ tiền ngoài cái túi của dân là:

- 1) Tinh giảm các cuộc xa xỉ, như đám tiệc, đón rước, sửa soạn nhà nghỉ mát cảnh chơi v. v...
- 2) Quan lại thổ sản Đông-dương, phẩm các cơ quan lương hương to mà không có ích, thì nên xấp đi.

Tựu trung hai điều này mà thi hành cho châu áo, thì tưởng nhà nước sẽ có một số tiền khổng lồ, để khỏi thò vào túi dân. TRUNG-NGŨN

TRƯƠNG - HỌC - LƯƠNG ĐƯỢC KHÔI PHỤC CÔNG QUYỀN VÀ CHỦ TRƯỞNG KHANG NHẬT

Tin Thương-hải ngày 19-2. — Vì cái tội Trương Học Lương cầm đầu Tổng tư lệnh Tưởng-giới-Thạch ở Tây-an, bị bắt an ninh bắt công quyền, thì bay thành phố Nam kinh có lệnh khôi phục quyền lực cho Trương và bổ cho nhận một chức trong quân sự.

Hiện Trương kiêm tri chủ nghĩa kháng Nhật, từ ra Thái độ mang quyết chí làm từ đi trước đưa cho bộ thuộc Đảng Bắc-Trung quyết đánh Nhật động trở về Bắc kinh, như có chức thì sẽ đem đi bắt về châu ở Bắc kinh v. v.

Rao loan nghe cái vậy, nhưng hiệp Trương đương đang pha nhào ở Phụng-hóa!

LIÊN NGÃ

Tổng khâm liêm (Tân phu nhân) đang Phụng-ngự Tưởng và mấy người nữa tuyên ngôn với Tam trong toàn đại hội yêu cầu khôi phục chính sách Liên Ngã.

Buồn vì Tết mà chém

cả nhà và chém mình nữa!

Cái năm Đinh-sử mới bắt đầu ra vài số báo mà đã gặp những tin « không tốt » rõ ràng thương tâm! Thời mới hạn « ĐÔNG-PHÁP » ngoài Bắc đống cái tin « thấy thợ kỹ giả danh chánh trị phạm đi xin tiền », tiếp báo « CÔNG - LUẬN » trong Nam ra ngày 17-2-37 có đăng cái tin gớm ghê, ai nghe cũng rùng mình rợn gáy!

Tối 16 rạng ngày 16-2, tại làng Phá-cương thuộc tỉnh Thuận-một, có xảy ra một tấn kịch:

Trần Văn Giáp 33 tuổi, chuyên nghề thợ mộc, vợ là Lê Thị Liên 29 tuổi, có một đứa con gái 15 tháng tên là Trần Thị Bộ. Mẹ Giáp là Võ Thị Kỳ năm nay 70 tuổi cùng ở chung một nhà.

Hôm ấy vào lúc khuya 2 giờ sáng, cả nhà đang ngủ, bỗng Giáp thức dậy, chạy xuống nhà bếp rút một con dao phay, chạy lên nhà trên, thấy mẹ đương ngủ, đâm vào bụng mẹ một dao! Kế xảy qua đâm vợ một dao ở bụng và chém mấy dao trên đầu cho vợ tay thật nặng! Sẵn dao, Giáp lại đâm luôn vào bụng đứa con và chém bồi trên đầu nó một dao nữa! Sau rồi Giáp mới đâm bụng mình một dao lút cán rồi té nằm dài dưới đất.

Người xóm hay, áp tới nhà, chờ hết bốn người đến nhà thương Thuận-một cứu cấp, cả bốn người bị máu ra nhiều quá, đều bất tỉnh. Thấy thương tích nặng quá, sau đó quan thầy cho chở xuống nhà thương Chợ-rẫy.

Giáp có tình lại một lần khai với nhà chuyên trách rằng: Vì nghèo khổ quá, thấy người ta ăn Tết vui mà nhà mình vắng teo, tối hôm ấy ngồi nghĩ đến chuyện đời, phát buồn lên, không hiểu gì mà giết mình làm cho anh ta phát giận bỗng lòng mới vào dao đâm hết cả nhà để chết luôn một lượt cho khỏi khổ...

Hiện 3 mạng đã chết, chỉ chờ vợ Giáp còn đang hấp hối!

Đáng ghê cho cái buồn vì nghèo! Nhưng nếu nghèo mà ai cũng chung số phận ấy thì còn tự an ủi qua ngày được, chỉ chờ lại có kẻ giàu ăn Tết vui vẻ mà mình thêm buồn, thành gây ra tấn thảm kịch như thế! Tôi ai? Tôi thăm khốn vậy, phải qui oán cho chế độ xã hội.

Lại một vụ giả làm mặt tham để ăn cướp bị bắt

Hôm 20 tháng chạp ta (5-2-37) ở nhà bà Thái thị Vực, làng Phúc am, tổng Quan hóa, huyện Yên thành (Nghệ an), vừa tập họp vạng tối, có 6 người lạ mặt, ăn bận áo, mũ tử tể vào nhà, chủ nhà ra chào hỏi xong, các người ấy bảo: « Chúng tôi là người sở mặt tham đến để xét ông Nhân trợ ở đây, vì có người báo (ông Nhân này, bà nuôi dè xem sắc các giấy má trong nhà, quán ở Bắc kỳ).

Khi xem giấy của chủ nhà, thì mấy người kia bắt ông Nhân trói lại, rồi trói luôn cả bà Thái Vực; tên đầu to ở dưới nhà, có bụng nghị say, bèn chạy lên ra khỏi nhà, sang làng Đông mai bán gạo, la van, làng nổi hiện trống, dân cả ba làng chung quanh, đều chạy tới cứu, tại lý lý lý vào vào vào tay bà Thái Vực mấy lát, nhưng cũng bị thương nặng, rồi bỏ chạy tán loạn cả.

Vì trời tối không thấy rõ, nên chỉ bắt được một người, người bị bắt này khai tên là Ngô Tâm, quán làng Đông trai, tổng Lý trai, Phủ Diễn châu, bị thương ba lát chém trên đầu, lưng ở tại liên báo chánh tổng đoàn và huyện, quan huyện có lời chờ xem, thì Ngô Tâm khai tất cả 8 người, rồi giải Ngô Tâm vào nhà thương Vinh điều trị. Bệnh tình xem rồi tiếp.

Cách mấy hôm sau, đã thấy bắt Hiện An, quán làng Phúc tổng, tổng Quan hóa (Yên thành), Ngô 'Trí, Đò Bát đến quán xã Lý trai, tổng Lý trai (Phủ Diễn), còn báo nhiều người, hiện đang tìm nã.

Đời mới này, bọn « giả » đầu mà nhiều thế?

L. T.

Huỳnh - Thúc - Kháng Công - ty

CHUYÊN TRẢI CHẠM TẬP CỘ
VĂN 30 00000
Mặt ở N 123 Đường Đông-Ba
HUẾ
R. C. TOURANE N. 4

GIẤY MỜI

ĐẠI HỘI-ĐỒNG THƯỜNG NIÊN (1)

Theo các Nghị quyết, đồng ý, xin mời các Nghị quyết 3 giờ sáng ngày chủ nhật 20 FÉVRIER 1937, tức là ngày 15 tháng giêng, năm Đinh-Sử, đến nhóm Đại-Hội-Đồng thường-niên kỳ thứ mười tại Hội-sở Công-ty số 123, đường Đông-Ba, HUẾ.

ĐỀ-MỤC NGHỊ-SỰ:

- 1) Duyệt sổ năm 1936.
- 2) Báo hai viên Hội-đồng kiểm sát.
- 3) Vết-đề chia lợi.
- 4) Theo khoản 13 trong Điều-lệ bản việc của người thay thế.
- 5) Xét việc đi qua trong năm 1936, và bản việc của hành vụ này.

Hội-Nghị nào hạn việc không đi được, thì xin ký giấy ủy-quyền (theo liên dưới đây) cho một vị CO-ĐỒNG KHÁC, thay quyền quyết nghị trong khi đi dự Đại-Hội-Đồng.

Huế, le 20 Janvier 1937
Quản-ly
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

(1) Nghị nào không đi dự Hội-đồng, thì xin ký giấy ủy-quyền này lại nộp kèm theo.

KIỀU GIẤY ỦY-QUYỀN (2)

Tôi là
cô-đồng Công-ty Huỳnh-thúc-Kháng làm giấy này để ủy quyền cho một vị CO-ĐỒNG KHÁC là ông
thay mặt tôi quyết nghị các khoản trong kỳ Đại-Hội-Đồng thường-niên nhóm ngày 20 FÉVRIER 1937 tại Huế.

Le
Ký tên:

TRẺ CON GÂY ỒM NGUYÊN NHÂN

VÌ ĐAU ?

Nhiều đứa trẻ thân thể gây ốm, một mảy xanh vàng, bụng to và thường có sán, đêm ngủ không yên, thường có ghê ghê, xài ra bởi những nguyên nhân sau đây:

- Bám thợ thiên nguyên yếu;
- Trong mình có độc bởi những bệnh di truyền;
- Ty-vị bị tích trữ bởi bá mớ không thường;
- Ăn những thức ăn khó tiêu, hoặc sống lạnh.

Muốn bồi bổ thiên nguyên, tẩy tích trữ, bồi ty-vị, trừ ghê ghê, loại sán độc, để cho thân thể mập mạnh, khi huyết đầy đủ, da thịt nở nang, gân xương cứng mạnh, nên cho dùng:

THUỐC BỔ TRẺ CON

HIỆU CHỮ THỌ

MỘT CHAI 0\$60

Nhà Thuốc **VINH - THỌ** TOURANE

XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

Cuộc xổ số Đông-Pháp phát-bán lần thứ I, về năm 1937, cả thấy 900.000 vé, mỗi vé 1 đồng, chia làm 3 serie: Lão, Cao-man và Trưng-ký, mỗi serie 300.000 vé. Nơi xổ định ở Hanoi theo ngày sau này:

7 Mars, 25 Avril, 13 Juin 1937

NHỮNG LOTS:

1 lot	6.000\$	6.000\$
1 "	4.000.	4.000.
10 "	1.000.	10.000
100 "	100.	10.000
500 "	50.	30.000
5.000 "	10.	60.000
6.712 lots		120.000\$

Liên sau khi xổ serie Trưng-ký sẽ xổ 5 số lớn:

1 lot	100.000\$
1 "	40.000
1 "	20.000
2 "	10.000

Vé này đã bán ở các công sở, các nhà đại-lý như trước

HỘI CHỢ HUẾ 1937

Năm nay hiện bán máy vô tuyến điện PHILIPS RADIO được độc-quyền làm quảng-cáo cho các nhà buôn bằng máy truyền-thanh PHILIPS trong hội-chợ.

Các nhà kỹ nghệ và nhà buôn nên hỏi cách thức tại:

SOCIÉTÉ COMMERCIALE ANNAM — LAOS à HUẾ

